

Når staten sender regningen uden forklaring

Af Martin Sattrup Christensen, formand for A/B Grønningen I

Forestil dig, at du får en regning på over 70 millioner kroner. Du spørger, hvordan den er beregnet – men ingen kan (eller vil) forklare det.

Det lyder som starten på en dårlig film. Det er desværre virkeligheden for os i Andelsboligforeningen Grønningen i Jyllinge.

Vi har modtaget en ejendomsvurdering, der danner grundlag for fremtidig beskatning. Problemet er bare, at vurderingen er fuldstændig uigennemskuelig. Vi ved ikke, hvilke matrikler der er medregnet. Vi ved ikke, om den også dækker naboforeningen eller et nærliggende fællesareal. Og vi ved slet ikke, hvordan man er nået frem til det astronomiske beløb.

Vi har spurgt Vurderingsstyrelsen. Vi har bedt om indsigt i beregningen. Men svaret lyder:

- Der findes ikke noget dokument, som forklarer det.
- Beregningen er lavet i en database, og det er for ressourcekrævende at genskabe den.

Så vi står her. Som en lille andelsforening over for en statslig forvaltning, der ikke behøver forklare sig.

Og det er netop dét, der er problemet.

Uforklarlig forskelsbehandling

A/B Grønningen I, som består af 25 boliger, er blevet vurderet til en grundværdi på 70.315.000 kr. Det svarer til over 2,8 millioner kr. pr. bolig.

Til sammenligning:

- Hasselparken (43 boliger): 71 mio. kr.
- Markskellet (33 boliger): 64 mio. kr.
- Blommehaverne (25 boliger): 34 mio. kr.

Der er altså tale om en vurdering, der næsten er dobbelt så høj som Blommehavernes, selvom boligantallet og beliggenheden er sammenlignelig. Det giver ikke mening.

Vi har ikke større grundareal, bedre beliggenhed eller særligt luksuriøs bebyggelse. Tværtimod er der indikationer på, at vurderingen fejlagtigt medregner naboforeningens areal eller et offentligt fællesareal med skolesti.

Vi har spurgt, hvilke matrikler der indgår – og om Grønningen II eller matr.nr. 1-o er talt med. Men det får vi ikke svar på.

En digital magt uden ansvar

I en tid, hvor meget af den offentlige forvaltning digitaliseres, bliver det stadig vigtigere, at borgerne kan forstå – og udfordre – de beslutninger, der træffes. Men i vores tilfælde er vurderingen lavet af en algoritme, som ingen kan få adgang til. Ikke engang os, der skal betale for resultatet.

Styrelsen henviser til, at det hele er midlertidigt og derfor ikke skal begrundes. Man har vedtaget, at de såkaldt foreløbige vurderinger ikke skal kunne påklages – og ikke behøver en forklaring.

I stedet modtager vi en aktindsigt på 128 sider – spækket med tekniske datafiler, juridiske

undtagelser og modelbeskrivelser, som kræver både programmeringsforståelse og indsigt i forvaltningsret for at læse. Det, der burde være en forklaring, bliver i stedet en labyrint af uforståelighed.

Men det er ikke ligegyldige tal. De danner grundlag for skatter og afgifter.

Fra retssikkerhed til tillidsbrud

I Danmark har vi tradition for en offentlig sektor, man kan stole på. En forvaltning, der arbejder i borgernes tjeneste. Men hvad sker der med den tillid, når borgeren ikke længere kan få indsigt i sin egen sag? Når systemet svarer: "Det kan vi ikke. Det vil vi ikke. Det skal vi ikke."

Vores sag handler ikke kun om én vurdering. Den handler om, hvor meget magt staten må udøve uden at skulle stå til ansvar. Den handler om, hvordan vi beskytter borgerens ret til indsigt og gennemsigtighed – også når sagsbehandleren er en algoritme.

Et enkelt krav

Vi beder ikke om særbehandling. Vi beder om det mest grundlæggende i en retsstat: Retten til at vide, hvad man bliver opkrævet for – og hvorfor.